

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

27.05.2021 г. – Вариант № 2

МОДУЛ 1

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Психологията изучава:

- А) рационалното мислене
- Б) фактите и закономерностите на психиката
- В) ценностите на човека
- Г) хората с психични разстройства

2. В коя от изброените психологични теории несъзнателното заема централно място за формирането, изграждането и развитието на личността?

- А) хуманистична
- Б) когнитивна
- В) психоанализа
- Г) структурализъм

3. Алтруизмът се характеризира с:

- А) грижата за собственото ни благополучие
- Б) вярването, че сме по-добри от другите
- В) грижата за благополучието на друг човек
- Г) способността да се самооценяваме

4. За конформистите се твърди, че:

- А) отстояват собственото си мнение в дадена група
- Б) променят мнението си под психологическия натиск на другите
- В) създават конфликтни ситуации
- Г) са център на вниманието в дадена група

5. Краткотрайни и бурни избухвания, които завладяват човека изцяло, се наричат:

- А) конфликти
- Б) усещания
- В) страсти
- Г) афекти

6. Процесите на паметта са :

- А) запомняне, мислене, интелект
- Б) съхранение на информация и мислене
- В) запомняне, съхранение, възприятие
- Г) запомняне, съхранение, възпроизвеждане

7. Кое понятие НЕ е логическо?

- А) усещане
- Б) съждение
- В) умозаключение
- Г) дедукция

8. Посочете понятието с нулев обем:

- А) роза
- Б) Дядо Коледа
- В) Луна
- Г) молекула

9. Коя е използваната логическа операция в следното съждение: „Ако казваме истината, то всички ще ни вярват“?

- А) конюнкция
- Б) дизюнкция
- В) импликация
- Г) еквивалентност

10. Съждението „Някои ученици са подготвени за час“ е:

- А) частноутвърдително
- Б) общоутвърдително
- В) частноотрицателно
- Г) общоотрицателно

11. Посочете понятието с най-голям обем:

- А) растение
- Б) роза
- В) цвете
- Г) червена роза

12. Законът за досатъчното основание гласи:

- А) Правилната мисъл е тъждествена на себе си.
- Б) Всяка мисъл, за да е истинна, трябва да е обоснована.
- В) Не могат едновременно да са истинни една мисъл и нейното отрицание.
- Г) От две противоречиви съждения едното по необходимост е истинно, изключена е трета възможност.

13. В кой ред НЕ са изредени основни етически категории?

- А) добро и зло
- Б) индукция и дедукция
- В) ценност и справедливост
- Г) добродетел и порок

14. „Никомахова етика“ е съчинение на:

- А) Сократ
- Б) Платон
- В) Аристотел
- Г) Кант

15. Кой философ твърди, че една постъпка е морална, когато се върши добро не поради една или друга склонност, а само от чувството за дълг?

- А) Кант
- Б) Хегел
- В) Шопенхауер
- Г) Ницше

16. Аксиология е:

- А) теория за истината
- Б) теория за красотата
- В) теория за ценностите
- Г) теория за справедливостта

17. Теодицея е:

- А) антична традиция
- Б) оправдание на Бог за наличното зло в света
- В) религиозен морал
- Г) стремеж към благоденствие в християнството

18. „Демонът“ на Сократ е:

- А) божество
- Б) зло
- В) съвест
- Г) ценност

19. Източниците на правото са:

- А) обичаят и идеалите
- Б) обектът и субектът
- В) обичаят и законът
- Г) красотата и справедливостта

20. Всяко неправомерно действие, извършено от овластен служител заради лична изгода, представлява:

- А) корупция
- Б) власт
- В) безотговорност
- Г) произвол

21. Естественото състояние на „война на всеки срещу всеки“ е изяснено от:

- А) Джон Лок
- Б) Томас Хобс
- В) Жан-Жак Русо
- Г) Шарл дьо Монтескьо

22. С какво НЕ може да се характеризира демокрацията?

- А) равенство на всички граждани през закона
- Б) държавната власт произтича от народа
- В) изборни процедури и правила за смяна на управляващите
- Г) ограничаване на правата на малцинствените етноси

23. Кое от изброените права НЕ е основно конституционно право на гражданите в Република България?

- А) право на живот
- Б) право на лична свобода и неприкосновеност
- В) право на носене на оръжие
- Г) право на образование

24. Парламентарните избори в Република България се провеждат през:

- А) 3 години
- Б) 4 години
- В) 5 години
- Г) 6 години

25. Същността и своеобразието на човека се изследва от:

- А) антропологията
- Б) онтологията
- В) епистемологията
- Г) гносеологията

26. Водата е първоосновата на света според:

- А) Талес
- Б) Хераклит
- В) Демокрит
- Г) Сократ

27. Понятието „идея“ е основно във философията на:

- А) Талес
- Б) Пифагор
- В) Платон
- Г) Аристотел

28. Философията, според която цялото човешко знание произхожда от опита, се нарича:

- А) идеализъм
- Б) позитивизъм
- В) рационализъм
- Г) емпиризъм

29. Коя идея е съществена за философията на Фридрих Ницше?

- А) чист разум
- Б) свръхчовек
- В) битие
- Г) аперцепция

30. Коя философска тема НЕ се изследва от екзистенциалистите:

- А) човешкото съществуване
- Б) първоосновата на света
- В) представата за абсурдното
- Г) обезличаването на отделната личност

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

27.05.2021 г. – Вариант № 2

МОДУЛ 2

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка за свободни отговори напишете имената на трима философи от Античността. Срещу всеки един от тях запишете по едно понятие, с което го свързвате.

32. В свитъка за свободни отговори дефинирайте етическата категория „толерантност“, като включите понятията „търпимост“, „равенство“ и „свобода“.

33. Съставете конюнкция от простите съждения „Времето е слънчево.“ и „Навън е топло.“ След това напишете кога тя ще бъде истинна.

34. В свитъка за свободни отговори напишете коя от следните организации: *НАТО, ООН, ЮНЕСКО* и *Български Червен кръст* отговаря на съответното определение.

А) Хуманитарна организация в Република България.

Б) Организация за международно сътрудничество в областта на образованието, науката и културата.

В) Международна организация, гарантираща сигурността на членките на съюза, използвайки политически и военни средства.

Г) Международна организация, целяща поддържането на световния мир и насърчаването на мирното сътрудничество между държавите.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„Върховното благо, по-горно от което няма, е Бог; а със самото това то е непроменливо, и значи наистина е вечно и наистина безсмъртно благо. Всички останали блага са единствено от него, ала не и из него. Защото което е из него, е същото като него, а сътвореното от него не е същото като него. Следователно, щом единичък Бог е непроменлив, всичко, което е сътворил той – понеже го е сътворил от нищо - е променливо. Наистина той е така всемогъщ, че от нищото, сиреч от онова, дето никак не съществува, е сътворил благата – големите и малките, небесните и земните, духовните и телесните. А пък понеже е и справедлив, не изравнил сътвореното от нищо с онова, дето е родил из себе си. Та тъй като всички блага – били те големи или малки (според степенуването на нещата) – не могат да съществуват по друг начин освен чрез Бога, а, от друга страна, всяка природа като такава е нещо добро, то никоя природа не може да съществува по друг начин освен благодарение на върховния и истинен Бог – понеже всички блага, които не са самото висше благо, ала са близки нему, пък и даже последните блага, най-отдалечените от него, съществуват единствено благодарение на

висшето благо. Така че всеки дух, дори променливият, както и всяко тяло, са от Бога. А това е цялата сътворена природа: защото всяка природа е или дух, или тяло. Непроменливият дух е Бог; променливият дух е сътворената природа, ала по-добра от тялото; а пък тялото не е дух, макар и в някакъв смисъл „дух“ да се назовава вятърът, понеже, ако и да го не виждаме, все пак усещаме осезателно силата му.“

Августин, „За природата на доброто“

35. Кое е върховното благо според текста и как го описва Августин?

36. От какво Бог е сътворил света според Августин?

37. Отговорете дали следните твърдения са верни според текста. В свитъка за свободни отговори отбележете срещу номера на всяко твърдение с „да“ или „не“, в зависимост от тяхната истинност:

1. Сътвореното от Бог е същото като него.
2. Бог е сътворил духовните и телесните блага от онова, което никак не съществува.
3. Променливият дух е сътворената природа, но тя не е по-добра от тялото.

38. Кои две блага са създадени от върховното благо според Августин и как са подредени йерархично в природата?

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

27.05.2021 г. – Вариант № 2

МОДУЛ 3

Време за работа – 120 минути

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. Сам по себе си животът не е нито добро, нито зло; той е вместилище и на едното, и на другото, в зависимост от това, в какво сте го превърнали.“

Мишел дьо Монтен

2. „Ако загине справедливостта, човешкият живот няма да има вече никаква стойност.“

Имануел Кант

3. „Държава, в която определените да управляват най-малко се стремят към власт, по необходимост се управлява най-добре и най-спокойно.“

Платон

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

27.05.2021 Г. - ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпрос	Отговор	Точки
1	Б	1
2	В	1
3	В	1
4	Б	1
5	Г	1
6	Г	1
7	А	1
8	Б	1
9	В	1
10	А	1
11	А	1
12	Б	1
13	Б	1
14	В	1
15	А	1
16	В	1
17	Б	1
18	В	1
19	В	1
20	А	1
21	Б	1
22	Г	1
23	В	1
24	Б	1
25	А	1
26	А	1
27	В	1
28	Г	1
29	Б	1
30	Б	1

Задача 31 – 2 точки

1. Сократ – „демонът“
 2. Платон – „ейдос“
 3. Аристотел – обществено животно
- Допустими са и други отговори.*

Задача 32. – 4 точки

Толерантността е висша проява на търпимост, основаваща се на предпоставките за равенство на хората и тяхната свобода.

Допустими са и други верни отговори, включващи дадените понятия.

Задача 33. – 4 точки.

1. Конюнкция - Времето е слънчево и навън е топло.
2. Конюнкцията ще бъде истинна, когато и двете съждения – „Времето е слънчево.“ и „Навън е топло.“ са истинни.

Задача 34. – 6 точки

- А) Български Червен кръст - Хуманитарна организация в Република България
- Б) ЮНЕСКО - Организация за международно сътрудничество в областта на образованието, науката и културата
- В) НАТО - Международна организация, гарантираща сигурността на членките на съюза, използвайки политически и военни средства
- Г) ООН - Международна организация, целяща поддържането на световния мир и насърчаването на мирното сътрудничество между държавите

Задача 35. - 3 точки

Върховното благо според Августин е Бог, който е непроменливо, вечно, безсмъртно благо.

Задача 36. – 4 точки

Според Августин Бог е сътворил света „от нищото“; „от онова, дето никак не съществува“

Задача 37. – 6 точки

1. Не
2. Да
3. Не

Задача 38. - 6 точки

1. Всяка природа е дух или тяло. Те са сътворените от Бог блага.
2. Духът се намира се след Върховното благо (Бог) и стои по-високо от тялото. То е най-ниското благо в йерархията, най-отдалеченото от Бог.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

- 1.** Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
- 2.** Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
- 3.** Ниво на употреба и владеење на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
- 4.** Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
- 5.** Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки